

Stanovisko k návrhu zákona o výrobe a uvádzaní liehu na trh a o spotrebnej dani z alkoholických nápojov

Domáca výroba alkoholu predstavuje priame ohrozenie zdravia a života konzumentov. Návrh zákona tak, ako je predložený bude mať tiež výrazne nepriaznivý vplyv na štátny rozpočet, ako aj na podnikateľské prostredie.

V súčasnosti majú obyvatelia na Slovensku možnosť nechať si vyrobiť destilát z vlastného ovocia v liehovarníckom závode na pestovateľské pálenie ovocia. Pritom lieh možno v takomto liehovarníckom závode vyrábať výlučne na základe povolenia získaného po splnení prísnych podmienok. Podmienkami pre vydanie povolenia je okrem iného úspešné vykonanie odbornej prípravy žiadateľa, resp. zodpovedného zástupcu, ako aj preukázanie príslušného dosiahnutého vzdelania. Tieto podmienky majú za cieľ chrániť zdravie konečných spotrebiteľov.

Avšak návrh zákona umožňuje, aby lieh vyrábali osoby, ktoré nedosiahli ani základné vzdelanie. Výroba liehu však predstavuje náročný proces, ktorý pri nesprávnom postupe môže viesť k explózií, či vznieteniu a vážnemu ohrozeniu života a zdravia. V prípade nesprávneho postupu môže tiež dôjsť k výrobe liehu s takým množstvom metanolu, ktorého konzumácia priamo ohrozí život a zdravie obyvateľov.

Klub 500 tiež nesúhlasí s tvrdením v dôvodovej správe k návrhu zákona, ktorá predpokladá mierne priaznivý vplyv na verejné financie. Podľa Klubu 500 však tento vplyv bude naopak výrazne negatívny. V súčasnej dobe sú liehovarnícke závody na pestovateľské pálenie ovocia v prevažnej miere vo vlastníctve obcí. Výroba destilátov tak pre obce predstavuje zaujímavý zdroj príjmov do obecného rozpočtu, ktorý je v dôsledku návrhu zákona vážne ohrozený.

Taktiež možno predpokladať, že dôjde k zníženiu spotreby destilátov vyrobených v „komerčných“ liehovarníckych závodoch. Avšak na destiláty vyrobené takýmito „komerčnými“ liehovarníckymi závodmi sa uplatňuje základná sadzba dane, a teda v prípade zníženia ich spotreby dôjde aj k výpadku vo verejných financiách, a to nielen na spotrebných daniach, ale aj na dani z pridanej hodnoty a dani z príjmu.

Navrhovaná znížená sadzba dane na destiláty vyrobené súkromným výrobcom taký výpadok v príjmoch logicky nevykompenzuje.

Návrh zákona je tiež v zjavnom rozpore so smernicou Európskej únie (čl. 22 smernice Rady 92/83/EHS), v zmysle ktorej možno znížené sadzby dane na etanol uplatňovať len na etanol vyrábaný v malých liehovaroch a na etylalkohol vyrábaný v páleniciach pestovateľov ovocia, v ktorých sa ročne vyrobí viac ako 10 hektolitrov etylalkoholu z ovocia dodaného domácimi pestovateľmi ovocia. Táto smernica neumožňuje uplatňovať zníženú sadzbu dane na etanol vyrábaný tzv. súkromným výrobcom destilátu. V prípade prijatia návrhu zákona tak Slovenskej republike hrozí konanie o porušení práva EÚ. V Maďarsku bola v roku 2010 prijatá obdobná právna úprava, ktorá umožňovala domácu výrobu destilátov. Takto vyrobený etanol bol zároveň oslobodený od spotrebnej dane. Súdny dvor EÚ rozhodol, že Maďarsko takouto právnou úpravou porušilo právo EÚ. V odôvodnení uviedol, že výnimky z min. sadzby dane nemožno na národnej úrovni nijako rozširovať.

V zmysle návrhu zákona sa umožňuje súkromným výrobcom destilátu vyrobiť najviac 25 l za kalendárny rok. Avšak to je z nášho pohľadu objektívne nemožné skontrolovať. V dôsledku toho možno predpokladať obrovský nárast čierneho trhu s doma vyrobenými destilátmi, ktorý sa v Maďarsku v minulých rokoch veľmi rozšíril práve v dôsledku prijatia obdobnej právnej úpravy.

Takýto návrh zákona môže mať negatívne dôsledky pre malovýrobu, ale aj veľkých výrobcov, keďže sa vytvorí nekontrolovateľný trh s destilátmi z domácej produkcie bez potreby splnenia zákonných povinností, ktoré musia spĺňať „komerčné“ liehovary.

Tibor Gregor

Výkonný riaditeľ Klubu 500